

Nr. 47.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 11-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Béts.

Gróf Hohenzollern Cs. K. General Majort, azon különös érdemeire tekintve, a' mellyeket mind ennelelőtte, mind nevezetesen a' jelenvaló háborúban, az Olasz Országi Cs. K. ármadia mellett, a' Fels. uralkodó Haz szolgálatjában tett, és gyűjtött, azon dragonyos Regementnek tulajdossává tenni méltoztatott Fels. Urunk, a' melly *Ferdinánd* korona örökös herczeg nevéviseli.

Nagy Britannia.

Angliában még most is olly vélekedésben vagnak a' Bresti Fr. flotta felől, hogy ez bizonyos.

A a a

Ían *Irlandia* ellen indúlt légyen. Ezt bizonyította egy *Londonban* Majus 21-ik napján költ levél, mellynek ez a' rövid foglalata: „A' tegnap *Irlandiából* jött posta által, egy levél küldetett ide *Gallwajból*, mellyben azt írja *Kingsmill* Admirális, hogy a' *Bresti* Fr. flotta *Irlandiának* északi része féle vette a' maga utját, és hogy mingyárt szükség vólna arról *Lord Bridportnak* hirt adni, a' ki az utólsóbb tudósítások szerént, 24 linea hajóval, 6 fregattal 's 2 kutterrel vigyáz *Irlandiának* dél és napnyugot közt fekvő partjai körül. Leg ottan *Dunbar* és *Browne* Obesterek is hajóra ültek, hogy ménuel elebb megvihessék *Lord Bridportnak* ezen hirt, a' ki már is üzöbe vette az ellenséget.“

„Tegnap egy posta hajó jött 10 nap alatt *Liszbónából Falmouthba*, a' melly leg kevesebb hirt sem hozott a' *Bresti* flottáról. *Lord St. Vincent* is irt ezen hólnapnak 8-ikán *Kádix* környekéről, mellyben jelenti, hogy ő egész készülettel vagyon a' *Bresti* flottának el fogadására. Már akkor is 21 linea hajói vóltanak, azokon a' hajókon kívül, a' mellyek ezen hólnapnak 6-ikán *Angliából* segítségére küldettek.“

„Minekelötte ezen hir *Gallwajból* *Londonba* érkezett vólna, már is azt a' következéssé tsinálták ottan, hogy mivel a' *Bresti* flotta még eddig a' *Portugallia* előtt való tengeren nem láttatott, az vagy *Amerikába* és napnyugoti *Indiába*, az ott lévő *Anglus* szigetek ellen, 's talán *Brazilia* és a' *Jó Reménység foka* ellen is, vagy jobbra *Irlandia* felé evezett, és olly vegből tsinálta ezen ke-rengő utat, hogy, ha lehetséges *Lord Bridportot*, a' ki még eddig az *Irlandiai* partoktól el nem távozott, meg tsallya. *Lord Vincenthez* egy 32 ágyus fregat küldetett Majus 19-ikén, bizonyos instructiókkal.“

Mint hogy a' *Texeli* kikötő helyben lévő, 15 linea hajókból álló *Hollandiai* flotta is készen vagyon már a' ki evezésre, sietséggel 5 hadakozó

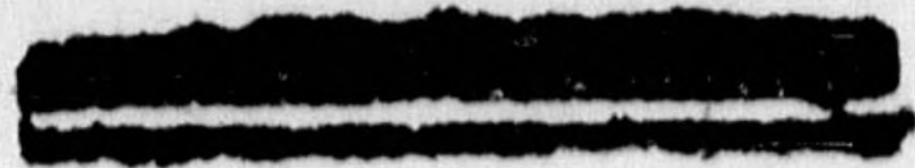
hajó küldetett *Yarmouthból* az Admiral *Dickson* 12 linea hajóból álló flottájának öregbitésére. — *Tette* Orosz Admirális is 5 linea hajóval ment a' *Tetzel* eleibe, a' hol Lord *Duncan* fogja az Angliai flottát commandirozni.

A' *Londoni* későbbi, az az, 23-ik Májusi levelek is azt állítják, hogy a' *Bresti* flotta Irlandiának északi partjai felé evezett, és hogy Lord *Bridport* is utánna eredett légyen.

Francia Respublika.

Néhány Párisi levelek, de nem hivatalbellek ellenkezöképen szóllanak a' *Bresti* flottáról, 's azt erősítik, hogy az bizonyosan a' közép tengerbe ment, és hogy *Május 9-ikén* a' *Tuloni* kikötő helybe is bé evezett, hanem hogy még azon a' napon tovább folytatta az útját és azon hólnapnak 19 ikén már a' *Máltai* sziget előtt lett volna. — Hanem a' *Kádixi* flottának avval lett egyesüléséről különböző értelemben vagynak. Némellyek azt mondják, hogy Lord *Vincent* Anglus Admirális vigyazosága miatt ki nem lehetett annak onnan evezni, következőképen el nem sülhetett az a' planum, a' mellyet a' Fr. Directorium és Madritti ministerium előre készítettek. A' 28-ik Májusi Párisi levelekből olvassuk, hogy a' *Kádixi* 19 linea hajókból álló flotta, 14-ik Májushan evezett ki onnan, hogy már *Toulon* előtt láttatott, és hogy a' *Marsiliaban* lévő Spanyol Consul arról tudosittatván maga is *Toulonba* ment, és az onnan már akkor ki evezett *Bresti* flottát uyomba követte volna 's a' t. De minthogy mind ezek nem officialis, hanem magános levelekből olvastatnak, arra kell várakoznunk, hogy vagy *Londonból*, vagy másunnan tsalhatatlan és minden kifogás nélkül való tudositást vehessünk.

Azt iránk a' múlt posta napon költ Kurirunkban, hogy *Grouchy* Generált az Olasz Országi, *Scherer* hadi Ex-ministert pedig a' Hollandiai Fr. ármádiánál, a' lovaság Inspectoráivá tette volna

a' Directorium. Amaz örömeft fel válalta ezen hivatalt; az utólsó ellenben el háritván azt magáról illyetén foglalató levelet irt a' Directoriumnak.

„Polgár Directorok! A' hadi minifter arról tudosit engemet, hogy Ti a' Hollandiában táborozó Franczia truppoknak Inspectoráva választottatok engemet. — Nagy háladatosággal tartozom polgár Directorok tinétek a' ti én hozzám való bizodalmatoknak ezen ujabb jeleért; hanem arra kérlek titeket, engedjétek meg ennékem, hogy azon hivatalt fel nem válalhatom. Engemet nemcsak mint Generált, hanem mint minifert is nagyon meg motskoltak az irigy nyelvek, a' Haza, a' ti választástok, az én meg sértődött betsülletem és egyenes ízivüségem arra köteleznek engemet, hogy az ellenem tett vádaknak motskából magamat ki mofsam. — Miként folytattám legyen a' Respublika 7 ik esztendejének utolsóbb hólnapjaiban hivatalomat, néhány napok mulván közönségesen szamoto fogok arról adni, 's a' mellé olly tanubizonyosság leveleket kaptsolni, a' mellyeknek hiteleségéről senki sem kételkedhetik. — *Köszönet és atyafiság tinétek. — Scherer.*

*Párisban, sőt egész Franczia Országban tudva vagynak már azok a' szeréntsétlen történetek, a' mellyek Olasz és Német Országokban sőt Helvéziában is érdeklették a' Franczia ármadiákat. Tudják, hogy a' Cisalpina Respublikának tsak a' puzta hire maradt — tudják, hogy a' minap Franczia Respublikával öszve kaptsoltatott. Pedemonti herczegségnek nagyobb részébül a' Franczia truppok ki küszöböltettek — tudják, hogy annak lakosai fegyvert fogtak, 's számos Franczia katonákat küldöttek a' más vilagra — tudják, hogy az Olasz Orzági gyözhetetlen ármadiát minden lépésében nyomában verik, vagják, fogyasztják, 's üzik az egyesült Aultriai és Orosz vitéz seregek — tudják, hogy a' Génuai tartományban fekvő *Oneglia* várasát is elfoglaltak az insurgensek — tudják,*

hogy a' Toskánai Nagy Herczagségben is fel támadt 's fegyvert fogott a' nép — tudják, hogy kén- telenek lesznek a' Francziák Olasz Országot oda hagyni, 's hazájok határjainak védelmezésére menni — Tudják, és magok meg esmérük azt, hogy őket azok a' Nemzetek, a' mellyeket néhány éltendő- től fogva a' szüntelen való contributióval és re- quisitioval sanyargatták, és a' szabadság árnyé- kos színe alatt el nyomták, nemcsak nem szenved- hetik, hanem magok is ölik, vágják, 's fogyasztják. Ez az oka, hogy már most ezer meg ezer átok- kal 's motskokkal illetik a' Directoriumot, a' mini- stereket, a' törvénytévő Tanatsokat.

Generál *Bernadotte*, ha hitelt lehet néhány Pá- risi tudósításoknak adni, ismét applicáltatott a' *Ré- nusi* Fr. armadiánál.

Ezek hirdetik azt is, hogy Május 19-ikén egy kurir ment volna Egyiptomból *Párisba*, a' ki azt a' hirt vitte oda, hogy az ő *N. Kajróból* lett el me- netelekor *Jérusálemben* volt *Bonaparte* fő vezér, hogy mind maga, mind armadiája egészséges, és hogy az *Egyiptomban* és *Syriában* lévő hadi sere- gei az oda való sok recruták által nagyon meg erőssítetett legyen. — Azt is beszéltette, hogy *Gen. Berthier*, a' kiről regulta semmi hir nem hal- latott, sőt fokaktól meg hólnak tartatott, három hólnapig tartott siketséget szenvedett, hanem hogy már most egészlen meg szabadult azon nyavalyájá- tól. — Továbbá, hogy egy *Barthelemy* nevű Ex- Mammeluk vezér nagy elő mozdítója volt *Bona- parte* fel tételeinek, és hogy azon Ex- Mammeluk vezér igen alkalmas, szolgálatra termett, bátor, és a' Görögöknél nagy kedvességben 's tekintetben lévő ember legyen s. a. t. Illyen messzéről jött, és meg nem vizsgáltható hirek által kívánnya a' Fr. Kormányfő, a' bús és nyughatatlan szivű Fr. patriotákat vizálgatni.

Allig léptek bé az ujonnan választatott N. Kép- viselők az 500-ak Tanatsába, mikor már ismét a' financiának nyomorútt állapotjáról kezdett *Genis-*

sieux polgár beszélni, 's ismét azt sürgette, hogy tétetődjenek arról hasznos rendelkezések.

Reá is állott az 500-ak Tanátsa az ő javaslására, 's mingyárt akkor meg határozottatott a' Financialis Commissió által javasoltatott adó szaporítás.

Valamint a' napnyugoti ügy a' déli osztályokban is sok kóborló tolvaj társaságok vagynak, a' mellyek predalásaik, és gyakorlott kegyetlenségek által még a' népesebb közönségeket is nagy nyughatatlanságba és félelembe ejtették.

Az a' fél brigáda, a' melly eddig *Lyon* városában feküdt őrizetben, az Olasz Országi armadiához küldetvén, helyette a' Corzyraban vólt Fr. őrizet teszi azon városban a' szolgálatot.

Május 26-ik napján *Merlin* Director helyett *Barras* lett a' Directorium előülőjévé.

Azon napon azt sürgette *Reubel* polgár a' Vénnek Tanátsának gyűllesében, hogy vétetődne vizsgálata azon végzés, melly szerént a' Financia állapotjának meg vizsgálására ki rendeltetett Commissio Jelentesének nyomtatás által való közönséges tétele rendeltetett; ez a' Jelentes *Reubel* értelmé szerént nagyon meg alacsonyítja a' Respublika végre hajtó Tanátsának tekintetét, és a' közönséges kassza tékozlói számadásra leendő vonattatásoknak sok rossz következései lehetnének. — Azon közönséges vád ellen is kezdette magát mentetni, mintha ő lett volna annak az oka, hogy az ő sógora Gen. *Scherer* hadi ministerré, 's nem régiben az Olasz Országi Fr. armadiának fő vezérjévé tétetődött. A' 200-ak Tanátsa semmitnem ügyelvén *Reubel* beszédjére, el kezdett foglalatosságainak folytatásához fogott.

Helvétziai Respublika.

Lavater Tigurumi hires Reform. Prédikátor, a' kiről leg közelebb azt jegyzénk vala meg, hogy a' *Luzerni* Directorium őtet gyanuságba ejt

ván meg fogatta, irásait el petsételtette, magát pedig házi árestomba tartattya, egy hólnappal annakelőtte már meg érzette, a' mi rajta meg történt, a' mint ezt következő irasából nyilvánosságosan látni lehet:

Az én familiámnak, barátimnak, gyülekezetemnek, polgár társaimnak sok jót és békeességet kívánok! Várom (mert mit nem lehetne a' jelenvaló időben várni) hogy rajtam is épen a' fog meg történni, a' melly sok nálamnál jobb embereken meg történt. — Az el kezdődött terrorismus, az az, kegyetlen kormányozás, mint a' fzelben tamadott tűz lángja el hatalmazik. — — Mindent várok, de semmitől sem félek. — A' rosszából jó, a' leg rosszabból leg jobb fog következni. — Mindennek el viselésére elegendő erőt, és tsendes szívet fognak nékem a' kegyelmes egek adni. — Artatlanul fogok szenvedni. — Akármit hirdessenek felőlem, legyetek tellyes bátorfágban, mivel én semminek is oka nem vagyok, és semmivel sem lehet engemet valósággal és igazfágosan vádolni. — Várom, és pedig nem sokára, hogy személylyemet aiattomban meg fogják. A' mennyire kérhetlek, mindnyájatokat, 's egyenként is kérlek, légyetek olly tsendesesen, mint én leszek. — Semmi mozdulást ne csináljatok, akárminemű legyen az, — Tanullyatok mindenhez, a' mi történik, szokni, és pedig nemtsak közönségesen, hanem különösen az ilyen esetekben is hidjétek el, hogy semmi sem történik az Isten parantsolatattya nélkül. — Nem enged az Isten engemet el veszni; leg alább most a' despotismusnak áldozatjává nem leszek, sőt inkább nékem, tinektek, és a' hazának is hasznunkra leszen az én számkivettetésem, és én minden kétség nélkülvaló bizodalommal hiszem ezt. Tehát kedveseim leg kissebbet se miveljétek érettem, ha szinte természetellen szükség vólna is valamit mivelni. Az Isten, a' ti erántam való szorgalmatosságtok nélkül is majdan meg ment engemet. — Hidjétek el, hogy semmi sem történik rajtam, az Urnak környörüle-

teféggel gazdag kegyelme vagyon, én velem. Imadkozátok tsendessen, szeretettel, bizodalommal, és minden nyughatatlanság nélkül érettem. Ez az egy az, a' mit ezen esetben érettem, mihelhettek. — El ne tsüggedjete, 's ne féljete. — Keveset szóljatok, és is azt indulatosság nélkül ezen esetről, a' melly mélyebben meg szomorított titeket mint engemet. Ne sohajtozzatok azon hatalom ellen, a' melly az igasságot el nyomta, az ártatlanságot számkivetette, és azokat, a' kiknek szabadságot igirt minden mentségeknek meg halgatóása nélkül meg szententziázta. — Imádkozatok érettek. — Kérni fogom az Isten kegyelmét, hogy ti is bekefféges tüdő szeretettel és erővel szenvedhessetek azt. — — Valósággal nem mivelhetnek másként mint a' mint mivelnek. — Hozzánk nem illik igasságtalanságot mivelni, hanem inkább azt el tüdni, és tsak ott szóllani a' hol az Evangyeliom lelke parantsollya, hogy szóljunk. — Az Úr légyen mindnyájunkal s. a. t. Kedden reggel Aprilis 9-ikén 1799. *Lavater János Gáspar* Predikátor.

Majus 18-ik napján Bázélbe tétetődött által a' Franczia fő hadi vezérnek *Massenának* fő hadi szállasa.

A' *Schwitzi* és *Uri* Cantonokban Francziák ellen fegyvert fogott lakosok iránt illyen hivatalbeli tudositás küldetett Majus 17-ikén a' *Luzerni Directoriumhoz*:

Majus 6-ikán ki vetkeztette *Soult* General a' *Switzi* lakosokat fegyvereikből, *Majus 8-ikán* az *Uri* Canton ellen ment, meg verte a 3000 főből állott insurgenseket *Flüelen* és *Burglen* mellett, 's egész *Wasenig* üzte őket, a' hol *Majus 10-ikén* 400 *Wallizerek* menvén segítségére ujonnan meg állapodtak. Itt is olly mérgesen viaskodtak egymással, hogy a' Franczia katonák és insurgensek hajoknál fogva hurczoltak egymást. — *Majus 11-ikén* *Urserenben* nyugodalom napot tartottak az

utolsóbbak, hogy annal pihentebb erővel foghassanak újabb tsatához. — A' következett napon a' *Sz. Gotthard* hegytetőn vólt a' viaskodás, a' hol, miólta e' világ fenn áll, soha semmi ármadiák nem hadakoztak egymás ellen. — Mind a' két részről sok vér ontattatott ki s. a. t.

Hanem az is hozzá vólt ezen tudositáshoz ragasztatva, hogy *Waleziában* még most is divatjában vagyon az infurectio, és hogy a' *Leucki* ropant erdőségben 10000 ember gyüllött öszve, ottan méllyen bé fánczolta magát, és hogy hadi mesterséget jól értő vezérjeik legyenek. Mindnyájoknak jó karabélyok vagyon, a' mellyekkel jó melsze lönek — sok követ hortak öszve a' hegyek tetején, a' mellyeket az ellenek menőkre szoktak le hömpelygetni. — *Majus* 15 és 16-ik napjain sok pontokon meg támadták őket a' *Frantziák*, de igen széllyel ösztődva lévén a' meg támadók, mindenütt vissza verették.

Károly Kir. fő herczeg, ujobban egy fontos hirdetményt küldött *Majus* 23-ik napján a' *Helvézia* *Cantonokhoz*, értesére esvén az, hogy az első hirdetményét, a' hol lehetett, mindenütt elfogtak 's el titkolták a' *Franczia* gondolkozású *Helvetus* patrioták. — Ezen hirdetményben arra inti Ö Kir. Herczagsége a' lakosokat, hogy ne engedjék magokat a' *Francziák* által el tsabittatni, 's velek együtt fegyvert fogni a' *Cs. Kir. ármadia* ellen; sőt inkább magok csendességekre 's jövendőbeli bóldogságokra nézve állyanak az ö Kir. Herczagsége vezérlése alatt lévő gyözedelmes seregek mellé; hogy mindenért, a' mit ezeknek fognak szolgáltatni, kész penzel fizet nékiek, a' leg szorosabb hadi fenyték alatt fognak a' *Cs. Kir. katonák* tartattatni 's a' t. Ezen hirdetménynek e' vala a' kezdete: „*Helvétusok!* 300 esztendőktől fogva szüntelen való békeféségben éltetek, semmi idegen hadi népet nem láttatok hazátokban; a' *Franczia* *Kormányfészék* uralkodásra való telhetetlen vagyodása

nélkül továbbra is minden meg háborítás nélkül élhettetek volna azon szerentsével; de hallatlan erőszak-tétellel foglaltatott el Hazátok, egyik nyomorgatás nyomban követte a' másikat — még most is a' ti segedelmeteket kívánnyá az ellenség, egyedül ennek hasznára áldoztatik fel a' ti hadi erők, bizonyosan maga hatalma alá fog benneteket vetni s. a. t.

Elegyes Dolgok.

Amsterdamban sok kereskedő házak bankrotiroznak egymás után. — A' Francziák ellen Syriába küldetett Török ármádia 150 ezer főre számláltatik. — A' Nagy Vezérrel együtt *Köhler* Anglus Generál is el ment, a' Török flottán is sok Anglus tisztek lenni mondatnak. — Generál *Jourdan* ismét az 500 Tanatsának tagjává tétetődött. — A' Berlieni Fr. követ *Sieyes* Abbé Május 24-ik napján indult el Páris felé, a' mint Párisból írják, a' mostani külső dolgokra ügyelő Fr. minister *Talayrand* *Perigord* fog Berlinbe helyére menni. — *Grenville* Tamás Anglus rendkívül való követ még most is ott mulat. — *Helvéczzában* naponként mind jobban jobban nevedik a' szűkség, és drágaság. — *Adelasio* azon Ex-Cisalpinai Directornak a' neve, a' ki a' Cs. Kir. védelem adta magát. — A' *Pedemonti* herczegségben, mindenek az előbbi lábra állittatnak vissza. *Kéhl*, *Ó Breysachot*, és *Fortlouist* szorgalmatosan erősitik a' Francziák, és még a' Decadi napokon is dolgoznak.

Örvendetes ujság.

Epen most jött ide Helvéczzából egy Kurir, a' ki azt a' hirt hozta ide magával, hogy győzedelmes seregeink, a' Francziákkal való hosszas tsatazások után, *Zürch* városát is el foglalták, 's 20 vagy 32 ágyút nyertek. Az ellenség közül

4000 ember maradt a' tsata piáczon , mellyrűk
a' jövő postán többet irhatunk.

Magyar Ország.

Veszprim Vármegyében , Mező Szentgyörgyön
Majus 30-ikán. Ezen hólnapnak 28 és 29-ik nap-
jain , a' Dunan túllévő Reform. Ven. Superinten-
tendia itten tartván Tekint. Fő Curator *Páz-*
mándy József, és Fő Tisztelendő Superintendens
Torkos Jakab Urak előülések alatt szokott eszten-
dei gyűllését, abban a' többek közt a' követke-
ző nevezetes, és a' Publicum figyelmetességét is meg-
érdemlő dolgok fordultak elő:

1. Mindeneknek előtte a' Fels. Palatinusnak,
és Kir. Helytartó Tanátsnak a' katona szedés fe-
lől szóló kegyelmes Intimatuma olvastatott el, és
az, a' Fels. Cs. K. uralkodó Házért, és annak sze-
rentsés fegyveriért leendő gyakori közönséges kö-
nyörgésekkel együtt az egész megyének hathatós-
san ajánltatodott.

2. A' Pápai Superintendentialis anya Oskolá-
ra nézve a' határoztatott meg, hogy mivel a' Lo-
gica felett való tudományoknak tanításával és
végzésével most csak két Professor urak terheltet-
nek, tehát hogy ők is könnyitessenek, 's a' tudo-
mányok is jobban folyhassanak, szükségesnek itil-
tetett, hogy a' mostaniakhoz még egy harmadik
Professor is adassék, és fizetésére állandó fundus
szereztesse. E' pedig egyéb helyről ki nem tel-
hetik, hanem mind az úri, mind a' belső renden
lévő Pátronus Uraknak hathatós adakozásokból.
Melly végre helybe mindjárt próbát is tett a' Gyü-
lés ezen fundus fundamentomának meg vetésére,
és minekutánna maga a' Tekint. Fő Curator Úr 1000
for.kat ajánlott, mások is követték és ki többet, ki ke-
vesebbet igirt. Nevezetessen, Tek. *Pázmándy Já-*
nos Ur 200 Rforintokat, Tek. *Oroszi Pál* Úr 100-at
Fő Tiszt. Superintendens Úr 100-at, Tiszt. *Hidvé-*

gi Predikátor *Kállay András* Ur 100-at, Tiszt. Lepsényi Prédikátor *Szikszai Sámuel* Ur 50-et, s. a. t. kegyesen ígirték, úgy hogy, noha kevesen vóltak jelen (a' gyűllésnek 2-ik napján történt ez): még is úgy tettzik, hogy 2000 forintnál többre ment a' szabad ajánlás. — A' jó Isten tartsa és áldja meg mind ezen kegyes Patronus Úrakat szaporítsa számokat! a' szegény, és valóban árva Pápai Oskolának, 's azzal együtt a' Hazának, 's vallásunknak igazi javára, 's Fels. Királyunknak hiv szolgálatjára.

3. Ugyan ezen Oskolának rendes esztendei examenje, a' vidéki környülállásokra való különös tekintetből, (mellyek szerént gyakran öszve ragad az aratás a' szürettel,) Augústus végére rendeltett, és az idén nevezetellen 19-ik Augústusra. — Az után fognak egy folytában a' két hólnapi vacatiók ösze fogva tartatni. Ez azoknak különösen jelentetik, a' kik vagy gyermekeiket küldeni, vagy az exament jelenlétekkel meg tisztelni kívánnyák.

4) Tiszt. Komáromi Predikátor *Mindszenti Sámuel* Ur nagy érdemeire való tekintből, Superintendentialis Affessorrá tétetett.

A' vetések körülöttünk igen szegények, a' szárazság nagy és régi, az előfák a' múlt tél következéséből még most is száradoznak ki felé.

Zemlinből Május 30-ikán. Bulgariának leg nagyobb kereskedő várasa *Szlivna*, mellyben mintegy 7000 házak vóltak, a' Belgrádból el távozott hegybeliek által egészlen el égettetett, és fel prédáltatott. A' kár 4. millió piafterre betsültetik.

A' Fényes Porta a' Spáhiknak (Nemefeknek, jószágok birtokosainak) közönséges és személyes insurrectiót parantsólt a' Francziák ellen.

Nem messze innen a' Dunán hat hajót rablottak ki a' tolvajok. *Wallerits* Bajai kereskedő emberei magokat védelmezvén, egynehányan közzük meg ölettek, egynehányan meg sebesítettek,

a' többiek a' rablás után el siető tolvajokat ladi-
kokon üzték, de ezeket több falubeli lakosok
örömmel fogadták, eleikbe eveztek, 's üzőiket
vissza rettentették. Mellyből igen bizonyosnak
láttzik, hogy a' lakosok magok a' tolvajok, ha-
nem magok, leg alább ezeknél rosszabb orgazdák.
Fogattak is némelylek közzülök el, különösen ket-
ten a' *Zemlini* külső városnak lakosi közzül.

Szirmiában és Szerviában egészen el fagytak
a' télen a' szilvafák, úgy hogy a' szilva pálinka
főzők nem sok előmenetelt reménylhetnek az idei
szüretjeből.

N. Győrben Junius 4-ik napján. Városunk
mellett, a' szigetben, a' napokban egy 12 eszten-
dős gyermek egy Duna malomban más magánál
kissebb gyermekkel ki tsalátván, ott maga e' vagy
pajtással egy puskát forgattak, minthogy a' Molnár
legények őket egészen magokra hagyták, 's nem
tudatik miként a' puska el sülvén úgy kerefztül
járta a' gyermeknek kis hasát, hogy egynéhány
szempillantás múlva meg hólt nyomorúltan. A'
vele vólt gyermek allig ért ki a' szárazra, el fu-
tott, 's maig sem akadtak reá; a' meg lövetett
gyermeknek édes anyja bujába a' Dunába ugrott,
a honnan ugyan tsak nagy nehezen ki fogták. —
Altaljában nem újság, mint most is épen meg tör-
tént, hogy egy vagy két hét alatt, 3, 4, ember
is belé hal a' vízbe, még is igen tsekély szorga-
lommal vigyáznak, kivált a' szülek, gyermekeikre.

* * *

*Oktatás, melly szerént, a' bor szesze által a'
pintzékben, az ó vermekben, vagy szénnel fütött új
szobákban, 's vízben meg fult, meg fagyott, fel akasz-
tatott, meg fojtatott, méreggel meg itatott, 's men-
kő által illettetett embereket, 's a' holtan születni
láttatott tsetsemöket az életre vissza hozni leheffen.*

Sok olly szerentsétlen történetek vagynak e'

világon, a' mellyek miatt hirtelen meg fosztatik az ember maga életétől, de ha hirtelen való segítség jarulhat hozzá, ismét vissza lehet ötet az életre hozni. — Számtalan példák tanittyák, hogy még az olly emberek is, a' kikben fokáig semmi élet nem tapasztaltatott, ismét meg elevenítették, és hogy egyedül a' testnek rothadása a' halálnak igaz jele, és már ilyenkor senkit sem lehet meg eleveníteni.

Az olyanoknak halálokról, a' kik vagy külsöképen nagyon meg sebesítették, vagy halálos nyavalyákba esvén, a' halállal való hosszas küzküdések után végső lehelleteket ki fuvták, és minden érzékenységektől meg fosztattak, könnyü meggyözzettetödni; ellenben azokéról, a' kik minden előre való nyavalyák és külső meg sértődések nélkül külső érzékenységeiktől meg fosztatnak mindenkor lehet kételkedni.

Kiváltképen pedig azok, a' kik vagy meg fulladás, vagy meg fagyás, vagy vizbemerülés, vagy meg fojtás által lesznek érzékenylennekké, eleinte nem hótak meg egészlen, hanem valamelly hirtelen történet által le nyomattatik éltető erejek, a' mellyet alkalmatos eszközök által ismét fel lehet ebreszteni.

I. Miként kell a' meg fullakkal bánni?

Az olyan pintzékben, a' mellyekben a' must borrh, a' melly kutakban, a' fokáig zárva tartott kriptákban, vermekben, és az ollyan szobákban, a' mellyekben pislogó szén füstöl, az éltető levegőnek szüksége miatt könnyen meg fullaz ember.

A' tökéletes meg fulladást meg előző, és néhány szempillantások alatt egymás után sebesen következő változások a' főszedülés, fejfájás, melly szorítás, mély és érzékenység nélkül való álom, ájulás, a' tagoknak öszve vonulása, érzékenysé-

gektől való meg folytató. — Az ilyen szerentsétlen emberekben az agyvelőnek és tudónek ereiben a' vér nagyon meg gyűll, a' szivben meg állapodik, és sok erek levegővel telnek bé. A' test sokáig meleg, a' tagok hajthatók, a' szemek világosak, a' nyelv a' szájból ki függ, az ábrázat fel puffad és veres, 's az egész test apró vérfóttokkal van meg rakva.

Tehát 1) mingyárt szabad és hives, vagy hideg levegő égre kell a' meg fulladt embert vinni. Hogyha pedig az élet veszedelme nélkül azon helybe, a' mellyben a' meg fulladt ember fekszik, bé nem lehetne menni, tehát leg elsőben is ki kell az ablakokat és szellő lyukakat nyitni, és vagy sok vizet belé önteni, vagy égő szalma tsomókat abba bé hányni, még pedig mind addig, mig abban az égő gyertya el nem aluszik. A' ki pedig az illy meg romlott levegő helybe bé akar menni, annak előre is egy kevés égett bort kell innia, abból keveset a' szájjába tartani, maga köntösét, vagy etzettel, vagy tiszta hideg vízzel meg nedvesíteni, és etzetbe mártott spongyiat vagy ruhát szájára kötni.

2) A' meg fulltnak minden köntösét, a' szabad és fris levegőre való vitetése után, le kell testéről vonni.

3) Testét hideg vízzel meg öntözni.

4) Egy rész eczetet 3 rész vízzel elegyítve, igen okosan szájjába önteni.

5) Vak szemeit, ábrázatját, és egész testét etzettel mosni és dörgölni.

6) És ha ezek után nem lélegzik a' meg fullatt, vagy tsupa szájjal, vagy hólyagból levegőt kell a' szájjába fújni. Az ezen végre készített hólyagra egy vékony és hajlott tsötske vagyontűnálva. Ezt vagy a' szájjába, vagy az orra lyukába, be felé 2 's 3. iznire kell bé dugni a' meg fullt embernek. Az illyeten hólyag által bé fuva-
tott levegő igen könnyen bé hat a' mellyébe, ha.

nem a' tsötske körül, mind a' száját mind az órra lyukait jó bé kell fogni.

7. Egyszermind irritans, az az, gerjesztő eszközöket kell a' meg fúlnak orrába dugni, p. o. penna tollát azokba dugvan azt forgatni, vagy ébresztő spiritusokat orra alá tartani.

8. Igen hasznos a' hideg vizzel való kristirozás is.

9. Hogyha ezek sem használnának, elsőben a' lábán, azután a nyakan eret kell a' meg fullatt embernek vágni.

10. Mihelyt nyelhet, mingyart egy rész etzet, 's három rész vizet öfzve elegyíteni, 's abból innya adni.

11. Azokat, a' kik a' fulladásnak első változásaiba esnek, mihelyt a' szabad levegőre vitetnek, mingyárt hideg vizzel kell meg öntözni, eczettel meg mosni, és a' most mondott mod szerént kezített eczetett innya adni, a' mellyekkel való éles után lassan lassan magokhoz szoktak jönni.

(*A' többit más alkalmatossággal.*)

Tudósítás.

Pesten lakozott néhai *Fékesházy György* Úr, bövséggel hagyott meg marad Özvegyének azon gyógyító szerből, mellyet ő a' dögleletes nyavalyákban lévő marháknak gyógyításokra talált, és közlött a' Magy. Publicummal. Említett Özvegye előbbi lakását meg változtatván, lakik a' Vármegye Háza utzájában a' Hertzeg *Grassalkovics Antal* kissebb házában, holott minden órában böven lehet azon említett gyógyító szerből találni, mind kissebb, mind nagyobb mértékben. Latjának az árra 12 krajtzár; fontjának pedig 4 forint 30 kr. — Az azzal való bánást mind szóval, mind írásban közölheti az áruló a' vevőkkel.

D. D. S.